

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 25 października 2023 r.,

sprawy **D. B.**

oskarżonego z art. 278 § 1 i 279 § 1 k.k.

z powodu skargi wniesionej przez prokuratora Prokuratury Okręgowej Warszawa – Praga w Warszawie

na wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 4 lipca 2023 r., sygn. akt VI Ka 103/22,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim z dnia 2 listopada 2021 r., sygn. akt II K 600/19 i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania

p o s t a n o w i ł

**oddalić skargę a kosztami postępowania skargowego
obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 listopada 2021 r., sygn. akt II K 600/19, Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim:

- 1a. uznał oskarżonego D. B. za winnego tego, że w dniu 1 marca 2019 r. w N., działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia telefonu komórkowego marki H. o wartości 1.200 złotych i pieniędzy w kwocie 1.200 złotych należących do P. R. oraz klucza do drzwi i laptopa marki A. o wartości 1.500 złotych, należących do I. K., tj.

czynu z art. 278 § 1 k.k. i na tej podstawie wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

1b. uznał oskarżonego D. B. za winnego tego, że w dniu 1 marca 2019 r. w N., działając wspólnie i porozumieniu z ustaloną osobą, po uprzednim włamaniu do zamkniętego biura znajdującego się na terenie schroniska dla zwierząt, przy użyciu wcześniej zabranego od upoważnionej osoby klucza, zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 4.000 zł, należące do I.K., tj. czynu z art. 279 § 1 k.k. i na tej podstawie wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu łączną karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz spadkobierców P. R. 2.400 złotych i na rzecz I. K. 4. 500 złotych;

4. rozstrzygnął o kosztach (pkt 4,5 i 6 wyroku).

Orzeczenie to zaskarżone zostało w całości apelacją obrońcy oskarżonego, w której na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1a k.p.k. zarzucono obrazę przepisów postępowania:

1.art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie nieprawidłowej – dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, tj. wyjaśnień D. B., poprzez odmowę nadania im waloru wiarygodności, oraz wyjaśnień D. O., zeznań świadków I. K., P. R., S. Ł. oraz pisemnego oświadczenia D. O., co doprowadziło do nieprawidłowych i inkryminujących wniosków w zakresie stanu faktycznego, co stanowi ocenę sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania.

W konsekwencji tej obrazy skarżący zarzucił:

2. dopuszczenie się błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, polegającego na bezpodstawnym przyjęciu, że D. B. popełnił zarzucany mu czyn wspólnie i w porozumieniu z inną osobą – D. O., co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego skazania oskarżonego za przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k.

Odwołując się do tych zarzutów apelujący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2023 r., VI Ka 103/22, Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Nowym Dworze Mazowieckim do ponownego rozpoznania.

Skargę od całości wyroku kasatoryjnego wywiódł na niekorzyść oskarżonego prokurator Prokuratury Okręgowej Warszawa – Praga w Warszawie, który na podstawie art. 539a § 1 k.p.k. zarzucił „rażące naruszenie prawa procesowego – art. 437 § 2 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie przez sąd odwoławczy, że naruszenia procesowe Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim w toku procedowania w sprawie II K 600/19 wymagały przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, co skutkowało uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpatrzenia, podczas gdy podnoszone uchybienia procesowe nie naruszyły prawa oskarżonego do obrony w stopniu wyższym niż niewielki, a pewne niedostatki postępowania dowodowego mogły i powinny być konwalidowane w postępowaniu odwoławczym” i wniósł uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 539a § 3 k.p.k. skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych z art. 439 § 1 k.p.k. Oznacza to, że przedmiotem badania Sądu Najwyższego jest kwestia ewentualnego zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. oraz to, czy powodem uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji był zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k., czy też konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.). Tak zakreślone ramy kontroli w postępowaniu skargowym powodują, że – co do zasady – Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do weryfikowania prawidłowości dokonanej przez sąd

odwoławczy ocen zarzutów apelacyjnych, a także zakresu rozpoznania sprawy przez ten sąd.

Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić trzeba, że bez wątpienia powodem uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania była konieczność ponowienia w całości przewodu sądowego. Wynika to w oczywisty sposób z motywacyjnej części zaskarżonego wyroku. Sąd odwoławczy, rozpoznając sprawę poza granicami zaskarżenia, doszedł do przekonania, że w toku postępowania pierwszoinstancyjnego doszło do rażącego naruszenia prawa oskarżonego do obrony, co w konsekwencji przełożyło się na proceduralną niesprawiedliwość wyroku Sądu Rejonowego. W obszernych wywodach wykazano niedochowanie należytej staranności w dążeniu do zawiadomienia oskarżonego o terminie czynności procesowych, zwłaszcza w kontekście jego ułomności [...], przy czym – zdaniem sądu – zaistniałych uchybień nie usuwa fakt uczestniczenia w czynnościach sądowych obrońcy wyznaczonego z urzędu. Owo naruszenie prawa do obrony, związane z niezawiadomieniem o terminie rozprawy, zostało połączone ze stwierdzoną przez Sąd odwoławczy konieczną obecnością oskarżonego przy prowadzeniu postępowania dowodowego. Kwestia ta została omówiona szczegółowo na stronach 8 – 9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. W szczególności zwrócono uwagę na potrzebę odtworzenia nagrania z monitoringu w obecności świadka I. K. i oskarżonego. Czynność ta, w ocenie Sądu, ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia sprawstwa oskarżonego, przy czym zważywszy, że „przewód sądowy w sądzie I instancji sprowadził się w istocie do odczytania wyjaśnień oskarżonego oraz przesłuchania dwojga świadków (...), konieczność ponowienia tych czynności w związku z potrzebą odtworzenia nagrania z monitoringu oznacza w istocie konieczność powtórzenia całego przewodu sądowego” (strona 10 uzasadnienia).

Odnosząc się w skardze do przywołanego wyżej fragmentu, prokurator utrzymuje, że wskazane w nim okoliczności nie uzasadniają potrzeby ponowienia przewodu sądowego w całości, ponieważ Sąd odwoławczy wprost przyznaje, iż niektóre czynności procesowe zostały przeprowadzone prawidłowo. Stanowisko to jednak odrywa się od zasadniczego powodu uchylenia wyroku, tj. naruszenia

prawa oskarżonego do obrony, które pociągnęło za sobą stwierdzenie rażącej proceduralnej niesprawiedliwości orzeczenia Sądu Rejonowego. Odnosząc się do tej kwestii w dalszych wywodach autor skargi „prezentuje pogląd diametralnie odmienny” w odniesieniu do stanowiska Sądu odwoławczego. Według prokuratora, prawo oskarżonego do obrony nie zostało naruszone, ponieważ jego obecność na rozprawie nie była obowiązkowa (tymczasem według Sądu Okręgowego udział oskarżonego w rozprawie był konieczny podczas kluczowych z punktu widzenia ustaleń faktycznych czynności dowodowych), a nadto oskarżony był reprezentowany przez obrońcę z urzędu. W dalszej części wyводу skarżący przekonuje, że nie było nieprawidłowości przy zawiadamianiu oskarżonego o terminie rozpraw (choć w treści samego zarzutu potwierdza, iż w sprawie zaistniały uchybienia procesowe, które nie naruszyły prawa oskarżonego do obrony „w stopniu wyższym niż niewielki”), a w konkluzji stwierdza, że potrzeba przeprowadzenia wskazanych przez Sąd czynności dowodowych z udziałem oskarżonego nie wystarcza do wydania wyroku kasatoryjnego.

Zaprezentowane stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie uwzględnia całokształtu okoliczności sprawy, a nadto wykracza poza granice określające powody wniesienia skargi. O ile można byłoby się zgodzić ze skarżącym, że konieczne, w ocenie Sądu odwoławczego, czynności dowodowe mogłyby zostać przeprowadzone przez ten Sąd, to kwestia ta nie ma znaczenia w sytuacji, w której za zasadniczy powód uchylenia wyroku uznano rażące naruszenie prawa oskarżonego do obrony prowadzące do rażącej niesprawiedliwości orzeczenia. Jest oczywiste, że powód ten jest wystarczający do wydania wyroku kasatoryjnego ze względu na potrzebę przeprowadzania na nowo przewodu sądowego. Kwestionowanie przez prokuratora zasadności wyrażonego w tej mierze przez Sąd stanowiska wykracza poza granice podstaw skargi, ponieważ w istocie sprowadza się do krytycznego niemal „quasikasacyjnego” recenzowania sposobu rozpoznania wniesionego środka odwoławczego z przekroczeniem granic zaskarżenia.

Kierując się powyższym, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

(K.G.)

[a!]